

Folkets röst.

76,4% röstade för riksäldstens förslag.
Bondebefolkning i främsta ledet.

Resultatet av folkomröstningen gav 472.416 röstar för och 148.876 röster emot.

Det var ingen överraskning att för-rösterna till riksäldstens förslag om sammankallande av nationalförsamlingen vid folkomröstningen fick majoritet, men det var icke många som på förhand dristade räkna med en så överväldigande siffra, och detta över hela landet i alla län och alla städer, med undantag av Tartu stad och två kommuner.

Folket har talat och svaret är mäktigare och tydligare än någonsin under de tidigare folkomröstningarna.

1923 när det gällde religions- undervisningens vara eller icke vara i våra folkskolor röstades genom folkomröstningen för densamma med 328.369 röster, mot med 130.466. Således deltog blott 65,8% i omröstningen. Första förslaget till grundlagens förändring kom till folkomröstning 1932 och gav som resultat 333 tusen för- och 345 tusen mot-röster — följaktligen deltog då 90,5%. Härvid är dock att märka, att deltagandet i röstningen då var obligatorisk. Folkomröstningen om andra förslaget till grundlagens förändring gick av stapeln 1933 varvid deltagandet icke var obligatoriskt och gav som resultat 161 tusen för- och 333 tusen mot-röster, d. v. s. då deltog blott 66,4% i omröstningen. Tredje förslaget till

grundlagens förändring på hösten 1933 gav 416 för- och 156 tusen mot-röster — deltagandet steg alltså till 78%. Resultatet av senaste folkomröstningen gav som bekant i runt tal 470 tusen för- och 148 tusen mot-röster. Följaktligen har 82% av alla landets röstberättigade denna gång deltagit i omröstningen.

Det är att märka, att deltagandet varit livligast på landet — bondebefolkningen har marscherat i första led — och detta med rätta, det var ju också bondehövdingens fråga, som skulle besvaras. För det andra är det bondeklassen, som mest i sinom tid fått lida under självhärskare och när det nu var fråga om att „möta Olle i grind“ stod det för varje klartänkande öppet hur han hade att handla.

Här vid lag bör nämnas att ej heller svenskbygden behöver blygas för valresultatet, som var följande:

Vormsö	1262 för 170 mot
	(deltog 86,5%)
Rikholdi	837 för 55 mot
	(deltog 88,5%)
Passlepa	696 för 85 mot
Sutlep	544 för 39 mot
Pakri (Rågö)	237 för 3 mot
Naissaar (Nargö)	289 för 29 mot

Som av ovanstående framgår, är det en försvinnande liten % av svenskbygdens befolkning, som föredrar självhärskarestatsreformen framför den demokratiska. Huruvida det är

Riksälsten K. Päts värdesätter omröstningsresultatet i följande ordalydelse:

Resultatet av folkömröstningen visar först och främst, att vårt folk önskar bli den demokratiska statsreformen troget och att det är med om att likvidera krisen på sätt som nyss framlagts.

Samtidigt har lämnats intyg att führer-sjukan är förbi och riksälsten kan i samförstånd med regeringen handla enligt given fullmakt.

*Bliv medlem i S.O.V.
och prenumerera på
KUSTBON*

Gudstjänster.

Svenska kyrkan i Tallinn:

Söndagen den 1 mars kl. 11 fm. högmässa, prostén K. Nilsson. — Söndagsskola.

Onsdagen den 4 mars, böndagen, kl. 11 fm. högmässa prostén Nilsson.

medvetet eller omedvetet går knappast att fastställa. Detta beror kanske mest på att vi haft en demokratiskt sinnad man vid statsrodret under de senaste två åren då grundlagen med självhärskare-möjligheter varit gällande.

M. W-m

På skidor i Svenskbygden.

Estlands befolkning är icke något skidåkande folk i samma mån som grannarna i Finland och Sverige. I norra Sverige och Finland åker varje bonde eller bondkvinna skidor. Skidorna ha blivit ett outhärligt fortskaffningsmedel i vinterns obanade skogar och ödemarker.

En färd vintertid genom Estlands svenskbygder på fastlandet och angränsande estniska trakter övertygar om, att dessa områden ifråga om natur och kommunikationsförhållanden ha åtskilligt gemensamt med Finland och Sverige i norr. Avstånden äro stora och vägen till järnvägsstation lång. Plogning av vägar förekomma icke — man kör och går tills de jämnats ut. Den ovärdeliga busstrafiken är en stor del av vintern inställd på grund av snöhinder. Jag hade för icke så länge sedan tillfälle att färdas genom dessa trakter. Mellan byar och gårdar såg jag mödosamt upp trampade stigar eller ibland bara djupa fotspår, i vilka benet ofta sjönk ned till halva sin längd. På de ställvis översnöade vägarna stretade svettiga människor med sparkar, vilkas smala järnmed skar djupt ned i snön. Jag kunde icke undgå att inse mitt eget fortskaffningsmedels överlägsenhet — skidorna. Nästan förgäves spanade jag efter skidspår i de trakter, där jag for fram. Blott vid ett par av herrgårdarna utefter vägen upptäckte jag ensamma spår av skidor och stavar. En enda skidlöpare såg jag på hela resan. Det var en estnisk bonde någonstans mellan Kors kyrka och Padis kloster. Han åkte skidor iklädd en duktig fårskinnspåls. Det måste ha varit en man av ett visst moraliskt mod att döma av den uppmärksamhet hans gelikar ägnade mig. Såväl människor som djur tycktes nämligen en smula förvånade över åsynen av den sällsamme färdemannen. Hästarna togo till och med ganska illa vid sig. Jag lärde mig dock snart att förena de stundom behövliga vilostunderna med hästmötena. Man fick vackert stiga åt sidan och

stå stilla, till dess hästen passerat. Helst borde man också gömma stavarna bakom ryggen och för övrigt försöka att se så förtroendeingivande ut som möjligt. Att icke skidan blivit mer brukad i dessa trakter!

Det skulle kunna bli en arbetsuppgift att skaffa skidor till estlandssvenskarna. Jag har någon gång hört talas om estniska skidinstruktörer, som anordna kurser på landsbygden för att lära folk tillverka skidor. Estlandssvenskarna äro i allmänhet duktiga snickare. Med några små anvisningar angående valet av virke m. m. skulle de med lätthet lära sig göra goda skidor och få ett praktiskt fortskaffningsmedel vintertid. Visserligen behöves det icke blott instruktörer för att tillverka skidorna. Man måste också lära sig åka på dem. Och detta är inte bara att kunna styra dem och stå upprätt i backarna. Även löpningen på slät mark behövern läras. Ty på skidor kan den starkaste man, som icke känner tekniken, på mindre än två km. uttömma varje uns av sina krafter utan att därför komma synnerligen fort fram. Men är man inne i konsten, går det både 40 och 50 km. utan alltför stor ansträngning. Skidlöpningen har nämligen sina små hemligheter för den oinvidige. Jag fick en gång höra en norrlänning och en skåning tvista om när det gick bäst att åka skidor — i varmt väder eller i kallt. Skåningen hävdade den uppfattningen, att det gick bäst att åka, när det regnade.

Skidornas införande bland estlandssvenskarna skulle betyda en revolutionerande omvälvning av färdessättet vintertid. Och sådant kan ju ej gå så fort. Bäst att börja med barnen i skolorna. Ty för dessa är skidlöpningen både en lämplig kroppsövning och ett praktiskt sätt att färdas till och från skolan.

Nik.

Rättelse.

I korsord nr. 3 har ett beklagligt tryckfel inkommit. Under lodräta 20 bör i stället för Trätande stå Frätande vilket fel bör beaktas vid lösningen.

Red.

Tankekor.

Frihetsdagen har firats värdigt. Den präglades av en särskild stämning i år. Man upplevde ånyo något av det första självständighets årets entusiasm. Och detta med fog. Stora statspolitiska frågor trädde i förgrunden. En omdaning av statsstrukturen förelades folket till avgöring. Förslaget väddade till det demokratiska tänkesättet i statligt uppbyggelse verk. Ögonblicket var valt med psykologisk skarpblick och statsmannas klokhet. Förhoppningarna grusades icke. Drabbningen — kanske den mest avgörande efter frihetskampen på slagfältet — är förbi. Klarhet har nåtts i styrkeförhållandena. Det andra frihetskriget var lika segerrikt som det första. Detta betygar folkets vilja till medverkan i frågor som gäller dess väl och ve. Frihetsviljan segrade över diktaturtanken. Det var icke den röstberättigade massan som uppsökte valurnan, utan den enskilda målmedvetna medborgaren. Man insåg att frihetsarvet förpliktar. Staten fick icke vara ett experimentalfält för importvaror. Äger man ansvarskänsla inför det kommande, så bär man det politiska mogenhetsbetyget på fickan. Estlands folk sitter inne med tillräcklig kunskap om den önskvärdaste och den lämpligaste statsstyrelseformen. Rätt får icke hävdas genom våld. Våldet har besegrats genom kärleken till den tappert erövrade friheten. Ansvar och vakenheten slog trogen vakt kring frihetsfärgerna. Aktiv fosterlandskärlek betygade även den estlandssvenska folkgruppens mogenhet i de svåraste drabbningarna. Estlandssvenskarna kämpade för friheten och de visade sig även nu redo att värna den.

Kikaren.

Svensk kirurg till Moskva.

Den välkände svenske kirurgen prof. Olivecrona har kallats till Moskva för att därstädes företaga en mycket viktig operation. Den opererades namn hålles i hemlighet, vilket gjort att man talar om attentat mot Stalin.

Ett syjubelium.

Med anledning av att den svenska syföreningen härstades, i sitt arbete och sina strävanden att lindra nöden och armodet för de fattiga och blottställda i den svenska församlingen, i dagarna fyllt fyrtio år.

Jag några enkla strofer sömma vill
om dem som sytt i fyrti långa år,
som gjort så mången nått och prydlig söm
o h fint broderat . . . allt som hör därtill —
och kanske mångt därin en vacker dröm,
som lindrat nöd och stillat sorgens tår.

Hell, dessa kvinnor, som med skicklig hand,
så fint broderat, skurit stickat, sytt
att därför sedan skaffa kläder, bröd
åt arma, bleka små i Aiboland.
Er strävan var att lindra brist och nöd
inunder dessa fyrti år som flytt.

Och därför tackar Eder denna dag
en lidandets och nödens skuggestalt.
Det högsta som han ägt: förspillt och mist
och därför har ett ömsint hjärtelag
för alla dem som lida nöd och brist,
ty själv som de han ofta frös och svält.

Tallinn, Estland 1936.

ERIK FRAUENLOB.

Utsikter till skarp konkurrens.

För ett par veckor sedan inleddes förhandlingar mellan det estniska rederiet Sergo & Ko. och finländska skeppsredare, som trafikera linjen Tallinn-Helsingfors. Det estländska rederiet har anskaffat ett fartyg, som det önskade insätta på linjen. Det var fråga om två veckoturer på dagar, då andra

fartyg ej företaga några turer. Detta vore emellertid möjligt om någon av de finländska båtarna bärdragades ifrån linjen.

F. Å. A. här numera definitivt beslutat låta de två båtar, som trafikerat linjen, fortfarande göra det på samma sätt som hittills. Ej heller ångaren „Suomis“ rederi, Meritoimi Oy., anser sig kunna minska sina turer, men kommer möjligen

ännu att överlägga med det estländska rederiet om ordnandet av dessa.

Sergo & Ko. har tidigare övervägt möjligheten att göra sex veckoturer på linjen sålunda, att des båt avginge från Tallinn tidigt på morgonen och från Helsingfors på kvällen, men har nu övergivit denna plan och i stället beslutat göra tre veckoturer. En skarp konkurrens kommer sålunda att uppstå, då vissa dagar t. o. m. tre fartyg komma att trafikera linjen. Så torde bli fallet på lördagarna, ty då avgår från Tallinn „Suomi“ och den ena av F. Å. A.'s båtar, vartill ytterligare skulle komma det estländska fartyget. En följd härav torde bli sänkning av biljettprisen tills någon båt kommer ut spelet.

Var och en som haft nöjet göra en resa Tallinn-Helsingfors eller tvärtom har till sin stora förvåning lagt märke till huru högt biljettpriset är på denna linje, jämfört med andra linjer. Orsaken därtill ligger ju i öppen dag — bristen på konkurrens. Därför blir det nu intressant att avvakta resultatet av den skarpa konkurrens, som av allt att döma kommer att uppstå.

Vad ett pojkestreck kan ge till resultat.

Norska regeringen har i dagarna fattat det uppseendeväckande beslutet att avskaffa kroppsagan i Norges högre skolor. Det uppseendeväckande med denna i sig själv mycket rimliga åtgärd i den gamla stridsfrågan är emellertid att beslutet icke fattats för länge sedan och att åtgärden — när den äntligen kom — icke omfattar även folkskolorna.

Saken har för övrigt en ganska uppseendeväckande bakgrund i det att orsaken till regeringens beslut är den, att skolstyrelsen i Oslo i fjol höst nödgades ingripa mot rektor Tönseth vid ett av stadens läroverk — han hade gett fyra ynglingar spanskrör på traditionell plats. Från många synpunkter var det en olycklig affär och ordföranden i skolstyrelsen snågar att det vore bäst för alla parter om den icke alls kom till offentligheten

innan den var färdigbehandlad. Det har skett nu sedan själva regeringen tagit det drasiska steget att avgöra saken i en ny lag med en kunglig resolution.

Man förstår såväl att båda rektor och lärare kände glödande indignation över de pojkestreck, som dragit upp saken — men å andra sidan kan man fråga sig om spanskrör var det lyckligaste sättet att lösa konflikten. De fyra pojkarerna i 14—15 årsåldern gå i mellanskolans andra klass och de hade på lediga stunder blandat karbid i bläckhusen. Följden blev en fruktansvärd karbidstank icke bara i klassrummen utan också i korridorerna och smörjan pöste ut över pulpeterna. En tråkig historia. Rektor tillkallades och han klarade sig lyckligtvis utan gasmask. Högtidliga förhör hölls och de fyra eleverna anmälde sig frivilligt, erkände sina synder och förklarade sig villiga att taga ansvaret. Rektorn bestäm-

de att pojkarerna skulle pryglas med spanskrör och domen exekverades den 31 oktober. Därmed började lavinen rulla. Föräldrarna till en av pojkarerna klagade över det stänga straffet hos skolans styrelse, som ingrep överraskande resultat. Affären fick dimensioner som varken pojkarerna, deras föräldrar eller andra hade tänkt sig. Den behandlades i Oslo skolstyrelse, gick därpå till eklestistikdepartementet och slutligen till regeringen. Som alltså nu har avhuggit den gordiska knuten och upphävt kroppsagan.

Att de fyra pojkarerna kommit i kamratintressets brännpunkt är självklart — att de komma att gå genom livet med det stolta medvetandet att ha varit den direkta orsaken till kroppsagans upphävande är lika säkert. Att de också bli spetsen i den ena av vårens revyer på Osloteatrarna kan man vara lika övertygad om. Sv. Pr.

Hembygden.

Roslep.

Söndagen den 23 febr. hade Roslep lokala ungdomsförening av S. O. V. anordnat en fest i därvarande skolhus. Festen som var före frihetsdagen gick i fosterländsk anda. Läraren A. Bergman hälsade alla hjärtligt välkomna, varvid han särskilt vände sig till Nuckö S. O. V. avdelnings manskvartett med läraren V. Pöhl i spetsen, som gjort sig besväret att åka den långa vägen för att medverka. Sedan sjöng Rosleps blandade kör under lärare Bergmans ledning några sånger, och lär. A. Samberg uppläste en dikt av A. Slotte. Vidare förekom ett kåseri om frieri på bygdemål samt uppfördes en teaterpjäs av den lokala ungdomen.

Från Tallinn hade anlät för att medverka vid festen herrarna M. Westerblom, R. Timmerman och A. Aspelin. De två förstnämnda höllo, dagen till ära, fosterländska tal och A. Aspelin sjöng: „Sången till hembygden“ av Elis Ellis samt „Land du välsignade“ av R. Ahltén.

Under festen rådde den bästa stämning och ordning, och man måste ge ungdomen i Rikholdi ett gott betyg. Det enda man kunde anmärka på är, att dansen som följde efter en sådan stämmingsfull fest, kunde sluta lite tidigare.

—n.

Höbring.

Måndagen den 24 ds firades frihetsdagen i Höbring skolhus på ett värdigt sätt. Skolsalen var upptagen till sista plats. Man kunde konstatera att både kvinnor och män, unga och gamla hade intresse för dagens festligheter. Under ledning av skolföreståndaren A. Vesterberg framförde Höbring sångkör några fosterländska sånger, — svenska och estniska. Pastor Isaksson höll ett gripande föredrag varvid han i väl valda ordalag framhävde betydelsen av frihetsdagens firande och värdet av att vara medborgare i en självständig stat och samtidigt framhöll de förpliktelser som åligger varje medborgare. Vidare talade

riksdagsman M. Westerblom, som behandlade frågan om hur tanken och kampen om en självständig stat så småningom hade utvecklats och hur den fortfarande pågår. Festligheterna avslutades med gemensamt avjängande av hymnen.

I Bergsby skolhus firades frihetsdagen samma dag kl. 6 på em. där Pastor Isaksson även talade i samma ämne.

Vormsö.

Frihetsdagen firades i år med kläm och högtidligt. Söndagen den 23 dennes var det på förmiddagen fest anordnad i estniska skolan, där lärare och elever på ett förtjänstfullt sätt svarade för underhållningen.

Senare på dagen var en likadan frihetsfest anordnad vid Norrby folkskola. Även där var avslutningen stor och stämningen den bästa.

Själva frihetsdagen den 24 började med gudstjänst i församlingssalen. Predikan skedde på bägge språken. Det bjöds även på mäktig körsång.

På eftermiddagen samlades man i Kärrslätt bönehus, som igen välvilligt öppnat sina dörrar och välkomnat en stor skara åhörare. Programmet bjöd på både tal och sång och solo samt musik. Ännu en gång ha vormsöborna visat att de är ett frihetsälskande folk, som i endräkt kunna samlas kring en stor gemensam sak—firandet av Estlands frihetsdag. *Per Bonde.*

Den 21 dennes fyllde som sagt „Back-Anet“ sina 70 år.

För att hugfästa dagen hade samlats kring kaffebordet dryga halva dussinet ungmör med en gemensam ålder av minst 300 år, livligt bevakade av en enda ungar.

Kaffet rykte och bakverket försvann genom struparna, och „Antas“ tårtan minskades för var flyende minut.

Detta meddelas oss genom en glänta mellan fördragsgardinerna. —e.

Till Kustbons läsare.

Vill Du att tidningen skall bli mer innehållsrik och mångsidig, så sänd nyheter från Din hembygd. Det behöver icke vara något märkvärdigt, det kan ofta vara intressant för t.

E. Heisleri trökk, Pikk 41, Tallinn.

Utlandet.

Oroligheter i Japan.

Belägringstillstånd i hela landet.

Oroligheterna ha utbrutit i Tokio under ledning av admiral Nonaka. Premiärminister Okada, finansminister Takahashi och admiral Saito ha mördats. Oroligheterna ha redan kostat 80—100 människors liv och fortgå alljämt. Man underhandlar numera med de upproriska. Regeringen har inlämnat avskedsansökan och enligt de senaste underrättelserna har admiral Osamil fått i uppdrag att bilda ny regering.

Kriget i Abessinien.

Vägen Adua — Makalle avbruten.

Avdelningar från ras Kassar armé ha de senaste nätterna företagit överraskande angrepp mot ett befäst italienskt läger och en ammunitionsdepå norr om Aksum. Blodiga strider uppstodo, under vilka italienarna uppges ha förlorat omkring 800 vita soldater och ett antal askaris. Dessutom skola 30 tanks ha erövrats. Vägen mellan Adua och Makalle skall på sina ställen ha blockerats av abessinska styrkor, varigenom all trafik omöjliggjorts. De italienska trupptransporterna ske nu från Adigrat fram till en punkt i närheten av Makalle.

Mellan Makalle och Antalopågå åter häftiga förpostfaktningar, och italienarna utbygga i all hast sina ställningar.

ex. en vormsöbo att veta vad nucköbor och rikullbor ha för sig och omvänt För att slippa postportot kunna meddelanden lämnas till ortsredaktörerna.

Red.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

A. Aspelin.

Lokalredaktörer:

Vormsi, T. Gärdström.

Noarootsi, V. Pöhl.

Höbring, A. Vesterberg.

Roslep, A. Bergman.

Rüütli 3, Tallinn. Tel. 470-08

Prenumerationspris:

Inrikes

Utlandet

1 år Ekr 2:— 1 år Ekr. 4:—

1/2 „ „ 1:— 1/2 „ „ 2:—